

Erdélyi Híradó

Szombaton, $\frac{5}{14}$ (Május' 14-dikén) 1831

Spanyolország—Frantziaország—Nagybritannia—Holland—Belgaország—Németország
Austria—Lengyelország—Pótlás angliából—Nzti. Társalk. 19 és 20-dik Szám.

SPANYOLORSZÁG

Mádrid, ápr. 11. — A' keménység, elnyomás és üldözés' systemája uralkodik most itt, mely által minden jó lélek elidegenedik az országglószéktől, mely meg ez által siet a' feneketlen méjségnek. A' vesztőhely' emberei most itt a' kedvesek, az ő' véleménnyek fordult feljül, és bizony nem múlik-el az ellenlázadás az igaz mérséklett pátrióták' részéről. Spanyolország, a' cádizi történet-olta, ugyanazon állapotban van, melyben Frantziaország volt aug. 8-kán, 1829, a' Polignac-Ministerium' következésénél-fogva, azaz, a' Korona vetette oda a' kesztyüt a' nemzetnek. A' betsület-vadászóknak, ostobáknak és hypocritáknak egy pajtás-sága áldozza most fel a' köz-hasznot a' magánosnak. A' bizodalmatlanság naponként nevededik a' társaság' minden rangujában, és a' politikai hibákért ölettetések lesznek a' jeladók a' nem-óhajtott felkelésre. Ma akasztották-fel a' szerentsétlen Könyváros Mija r-t. Egyedülvaló kegyelem, a' mit még megnyerhetett, az, hogy holt-testét nein tagolták 4-felé és nem függesztették-ki — mint a' sententzia kívánta volt.

FRANTZIAORSZÁG

Nevers-ben nagy munkásságot visznek-végbe a' királyi öntő-műhelyekben: 400

ágyú' öntésére vetek parantsolatot. Azt is állittják, hogy Laon-t megerössítik; mely, háború' esetében, fontos hely lessz. — A' National: "Azt állittják, úgymond, hogy az áng. Kabinét a' muszka és burkus Követektől Londonban, világosítá-sokat kívánt valami talános Kötés-felől, Muszka-és Burkusországgal közös egygyütt-munkálkodásról Lengyelország ellen. Ezen alkalomnál, értésére adta Palmerton Lord mind-a-két Követnek, hogy azon naptól-fogva, midőn Nagybrit. hitelenen tudósítatnék egy olyan Kötés-létéről, nyilván Lengyelország' dolgához állana az. Az ánglus Kabinét igen későn járna saját haszna' érdeklésével, Lengyelországra-nézve, és hibető, semmit-sem tehetne annak megmentésére fegyver által; de e' mellett, mindég meg kell gondolni, hogy az Ánglusoknak soha-se vóltak a' Lengyelek fegyvertársai. Az ő' országglószékjek gyengének mutathatná magát; de a' nélkül, hogy háládatlan vólno.

Oise fregatte, katonasággal rakodva jővén haza-felé Bourbonból, úttjában fébr. 11-dikén indult St. Helenából el. St. I-lonában-tartózkodása alatt, engedelmet nyert a' Kapitány, Veteranussainak a' Napoleon' sírjához-vezetésre. Megjelentek azok annál minden illendőséggel, a' mit csak régi katonáktól várhatni, 's meg-

mutatták, hogy ők Dallas Gouverneur' kedvezését, tudták betsúlni.

A' frantziaországi titkos politzia, tsak az úgynevezett Naderer-ek, kik ott is teremnek, a' hol nem vetik, 1829-ben 1500, 000 frankba került: ekkor már annyira felvette magát, hogy most 5,700,000 frankba kerül az országnak esztendő alatt.

A' Courrier Français írja Bayonne-ból, hogy Torrijos a' spanyol országlószék' minden mesterkedő rendszabásai mellett-is, szerentsésen hajóra szállott. A' Patriotának egy része, kik Torrijos-t és Manzanares-t követték, még, mind-tsak a' Ronda-bértzen tartózkodik, a' hova a' spanyol országlószék, katonaságot küldött.

NAGYBRITANNIA

London, apr. 16. — A' Felsőházban Grey Gróf, az Alsóban Spring-Rice Ur, az olyan köz-hívatalt viselők' tartását (bérit), kik a' Parleventházak' Tagjai is, megkevesebbíteni javallották. Javallották még a' Ministerek azt is, hogy a' Királyné-OFgének, azon esetre, ha tovább élne a' Királynál, rendeljenek 100,000 font Sterling esztendőnkénti tartást, a' Marlboroughhouse és Bushypárk mellett. A' javallatot egy-akarattal bevették.

A' Herald ezt mondja: "Azt beszél-lik, hogy a' londoni, párisi és bétsi udvarak elvégezték volna magokban, a' nélkül hogy a' közelebbről illetett Hatalmak' tanátsával éltek volna, ha Lengyelország' függetlenséget Muszkaországtól, nem lehetne-é még megtartani, ha valamire meklépéssel a' Tsászárt rávehetnék, szép ígéretek tenni, hogy az ő' lengyel alattvalóinál eltérne egy konstitúziót. A' Lengyelek' próbát kiállott hajlandóságjoktól, reménylhetni, hogy ők egy olyan kétséges javallatot meg fognak vetni, és folytatni fogják szerenteséjeket fegyver' sorsá-által keresni, a' helyett hogy diplomatia által minden áldozatjok' gyümölsét el

hagyják veszni. Reményljük, hogy ez a' hír fundamentotalan, vagy hogy legalább a' britannus Kabinét, nem elege-
dik a' dologba. Az a' nyomorúsággal teljes állapot, melybe az afféle közbenjárás' belé-elegyedése Belgaország' függetlenségét vezette, következést húzathat az ő' igazi szándékjokra, minden esetekben, a' hol az absolutismus' állandósága fenyegettetik.

Az ánglus Courier a' Dámáknak így beszéll: "Egylekkes és jóltévő nemes Lordhoz jött egy Levél, mely itt következik, Lengyelországban élő egy Anglustól. Bizonyoson nem fogják kiállani a' szép Nembeliek megindulás nélkül a' megsebesedett lengyel Hérosok' szenvedéseinek hallását, 's azon drága áldozatot, melyet a' varsói Asszonyok azoknak enyhítésére, a' természet' óltárára visznek. Bizonyoson mindjárt tolakodva fognak szaporodni nagy aláírások mindenfelé. — "Képzeld, Mylord, Varsó' állapotját. Az első rangu emberek' házai tele vannak sebesekkel, kiket minden ütköző-nap' behordanak; még az úttzák-is tele vannak velek, és a' legfelső rangu asszonyok-is apolgatják őket, akarmilyen idő van, kö-tözik sebjeiket — mert Borbój' dolgából nagy szükség van — vigasztalva segítik őket, a' mit talán tsak egy asszonyi szív tehet; úgy van, de a' mi még szebb, a' muszka sebesek ugyanazon emberszeret-tü figyelemmel élnek: mert, a' Lengyelnek, valamint az Anglusnak, az elesett ellenkező, nem ellenség többé. A' varsói Dámák minden ékeségeiket eladták, minden szokott életkényeiről lemondot-tak, főképpen Kassikával (főtt rosz, téj-jel vagy vajjal) élnek; egy-szóval, minden római matonákhoz-méltó áldozatot visz-
nek, hogy szenvedő hazafijaikon könnyít-senek. Hanem, körül-vévé egy hatalmas ellenségtől, — vaj-mi ijesztő lenne az ő'

sorsok; ha Varsó olyan barbarok' kezére jutna! Minden ütközet-nap' leborultak a' varsói asszonyok, benn és kívül a' templomokon, artzal a' földre az égek' védelméért esdekelve. Adja Isten, Mylord, hogy a' mi' hazánk (Anglia) a' Gondviselés' keze legyen, hogy azokat megmentse, a' kik kiszabadulásra méltók.

* Irlandban, inkább nevededik a' békételesség, mint fogyna.

A' Courier ezt mondja: " Azt állítják, hogy azon lépésen állanak, melynél-fogva a' muszka-lengyel ügybaj' eligazításávégett, Congresset tartanának Varsóban.

* A' Portsmouth-Herald, jelenti: "Az Ariadne, 28 ágyús, Despatch 18, Nautilus 10 és Savage-is 10 ágyús, tegnapeste vitorlázta-el lepetsélt parantsolatokkal. Elrendeltetések-felől repdeső hírekre, nem lehet hallgatni. A' 26 ágyús Acteon, e' hónap' 20-dikán fog elvitorlázni, a' Philomelával együtt. Úgy gondolják, hogy ezek a' hajók Lissahonba vannak rendelve; de a' parantsolatot csak Lizard' tengertérén lesz szabad felbontani. Nem tsudálkoznánk rajta, ha azok a' lengyel tengerpartokhoz (?) vólnának rendelve. Valósággal tudjuk hogy szombaton (ápr. 16) 4 hadi-hajó vitorlázott a' tsatornán, és északnak fordultak. Tíz liniahajó egyenesen szolgáltra rendeltett, szemlélődő-escadronúl. Ezekből állanak azok: 3 fedelük Caledonia, St. Vincent és Regens Printz; azonkívül: Asia, Revenge, Donegal, Talavera, Melville, Spartiate és egy más 74-es.

Az áng. Globe, Frantziaország' szép megegyeztetését az olasz dolgok' eligazításában, ilyen ketsegtető szókkal rekeszti-be: "mindég meg kell azt engedni, hogy a' dolog' kimenetele, nem szolgál nagy ditsősségére a' frantzia ország-lószéknek a' szabadság' barátjai előtt, Európában. — A' Courier: "Ha Fran-

tziaországnak, vólt bírt-oka az idegen katonaság' kiigazítására; ára-is kell bírt-okának lenni, hogy a' szerentséllen Patriotákon, ne töltsék kegyetlen bosszújokat, kik a' belé-nemavatkozás nélkül, semmi büntetéstől nem félhetek vólna. Frantziaország' bétülete és méltósága, úgy láttzik, egy ilyen belé-avatkozást parantsol neki: de a' meghóltaknak már se méltóság, se bétület nem használ.

Fontos dolog tudni, hogy Gascoyne Gen., a' liverpooli Képviselő, ápr. 18-dikán, azt a' változtatást (amendment) javallotta a' reformbill-hez, hogy az ángliai Királyságban, az újj planum' ellenére, a' Képviselők'ekkorig vólt száma ne kevesebb legyen-meg. Ezt a' pótléket úgy nézik a' Ministerek, mint első egyenes megtámodását az ő' systemájoknak. Ha a' többség ömellette szózatol, két út marad nekik nyitva; mert külömben, ezt a' Them-sébe vetett követ az egész Anglia-se húzza-ki többé onnan: "vagy a' Parlament' felbontása, vagy minden Minister' lemondása;" mellyeknek egyike, mint utóbb megláttjuk meg, is esett.

Azt beszélük, hogy számba-vehető hajósereg fog minden órán elvitorlázni a' keleti tengerre: a' legújabb történetek Lengyelországban és a' muszka keleti tengeri tartományokban, teszik ezt a' hírt nem egészen hihetetlenné.

Ápr. 19-dikén, eljutott végre az Alsóházban a' reformbill az elválásra. Egy értekező vetekedés után, mely reggel 4 óráig tartott, elkövették a' szózatolást. Gascoyne Generálnak a' Ministerek ellen igazitott mozdítása felett, mellyet 299 szózattal 291 ellen, helybe-hagytak. — A' toryjournalok, Morningpost és Standard, örvendettek ápr. 20-dikán a' szózatoláson, mely a' "revolutziós bill-t", egy olyan "émejgős és tsuda rendszabást" megsemmisítette. A' Morning-Chronicle

ellenben felkiáltott: "Az első 24 óra leg-gazdagabb következeseket szül, úgy mond, Anglia' Históriájában. Tsak két út maradt-fenn — felbomlás vagy resignálás — és Grey Lordtól, nem kell várni hogy egy pillantatig habozna. Akarmelyiket választják; mindég bizonyos a' reform' győzödelme. El lehetne még a' revolutiót kerülni; de úgy, hogy a' legközelebbi óráknak el kell határozniok a' krisist. Apr. 20- és 21-dikén reggelenként, Kabinetgyűlést tartottak a' Ministerek. A' Globe azt állítja, hogy a' Ministerek resignáltak volna, de nem vevődött-be: és így, a' felbomlás elkerülhetetlen. A' Standard, tsak az elhalasztást hiszi. A' Király, meghatározva vonogatja magát a' felbontástól, míg a' reformbill' első Toldalékját (a' rottenborough-ok' választójussok' eltörlését) nem fogták szózatolni. A' Courier, a' Sun, a' Morning-Chronicle, a' Times, mindenik azt hiszi, hogy Kamara' felbontása minden órán megesik. Sir R. Wilson-t letették a' Southwar-kiak a' Képviselőből, minthogy a' Constituensck' akarata ellen szózatolt.

HOLLAND

A' Temps szerint, a' hollandus hajósereg a' Schelde-n, Antwerpentől Vlieszingenig, áll: 1 liniahajóból, 3 fregatte-ből, 6 korvette-ből, 2 bombárdozóból, 5 briggből, 3 gőzhajóból és 28 ágyúladikból, 651 ágyúval és 4000 ember katonasággal. Várnak még: 2 lineahajót, 18 fregatte-ot, sok apró hajókkal együtt; mellyek szükség' esetében a' Schelde-hajósereghez tsatolódnak. A' fellegvárban van 500 ágyú felfegyverkezve, és számtalan hányo-mvár, kivált' bombikra és Congreve-rakétákra. E' szerint, 1100 tűzokádó pokolnak van kitéve Antwerpen, egyetlenegy ember miatt.

BELGAORSZÁG

A' hatarszélről jött tudósítások szerint,

voltaképpen bement már a' luxemburgi Hgségbe egy lovas belga reg. és egynehány gyalogság.

NÉMETORSZÁG

Hogy a' lázzadások Németországban nintsenek jól kiirtva, elég példa Dresden és Leipzig, a' hol (az elsőben) ismét véres zenébenak támodtak ápr. 17-dikén.

Leipzigből így írnak ápr. 20-dikán, reggel: "Tegnap' megújult a' zenobena és a' fogdosás, Dresdában, a' Király' hirdeteménnye után. Ellent-állott a' lakosok' és özönnel betoluló falusiak' sokasága, a' kevés kiállott Kösséggárdának és Katonaságnak. Az, egy baromszinbe (akolba-Thierbude) hátra-vonult lázzasztók, az őket körülvevő katonaságnak, nem akartak engedni; ámbár ezek őket felkérték. Kiütöttek a' marhaszinból, megtámolták a' katonákat, kik elébb vaklövést tettek, de azután, kivált' a' gárdák, egynehány csoportos sújtos lövést (salve) tettek. Sokan meghaltak és megsebesültek; de a' lázzadás nem tsendesedett. A' fejtelenség' uralkodása alatt sok póljár elment a' városból; melynek a' kapui már be vannak zárva. A' fogjokat Königsteinba vitték éjjel. János Printz szeméjjesen kitette magát a' veszedelemnek, hogy a' tsendességet vissza állítsa. Mellé esett neki egy kő. Mit akarnak voltaképpen a' lázzasztók, nem tudhatni. De még is azt mondják, hogy egészen másforma konstitútiót akarnának. Az a' hír, hogy az országglószék, ideig-óráig Leipzigba költözne, nem bizonyos még; valamint az, hogy Öfge. Königsteinban fogna lakni. Az országgyűlés' üléseinek folytatásáról semmi szó nints. A' dresdai-Neustadtban minden tsendesesen maradt; valamint Leipzigban és más városaiban is Szászországnak. Azt mondják, hogy az itteni communal-gárda késznek mutatta magát Dresdába menni.

Apr. 20-dikán délelőtt: "A' mareggel érkezett tudósítások Dresdából mind-tsak búsitóbbodnak. Tegnap-este, tartott még a' tüzelés. A' pártütők a' Wildsdruffi külvárosba vonultak vissza, bevették magokot egynehány ezeren az Annatemplomba és hadi akadémákat (barricade) csináltak. Félre-verték a' harangot. Némely úttszákon felszaggatták a' kőbéllest; hogy a' Lovasság' útját nehezítsék. Valami katonaság-tsak a' vidéken van, ide hívják. A' kir. familia kászolódik a' Königsteinba-költözésre a' lázadás' tovább harapódzása' esetében. Sok előkelő familiák kitakarodtak tegnap' és tegnapelőtt éjjel Dresdából. — A' Coregens, Fridrik Príntz, ki mérészen és nemesen állott neki a' veszedelemnek, eloszlatta a' Kösséggárdát. Megköszönte szolgálatjokat — de ezen pillantatban nem vehetné nekik többé hasznokat, mivel' vérnek kell foljni; és a' derék famili-aattyának az életét, nem teheti kótzkára a' kétségbe-eséssel küzdő pártütők ellen, kik nagy bünt követtek-el hazánkon. Nem tsak a' népsalak már, mely fenyeen beszéll, bolond követelésekkel állván elő fenyegetődzve: sok pólgár az, a' Pólgáreggyesület tagjai, mely a' feloszlattott nemzetiárdából származott. A' szükség, erőhatalmas rendszabásokat kíván, 's akkor osztán, a' mi megígért bírt-okunk, sietős megerősítését. Az országgyűlés igen soká töltötte az időt — habozott — közbenjárt; mintha a' szász' lassú kantzelláriája' betsületét kelene fenn-tartani. Isten ments-meg idegen katonaság' benyomulásától! — János Hertzeg után, midőn ő intőleg a' zenebona közibe rohant, köveket hajgáltak volna: Gablenz Gen. pedig nagy bajjal szabadulhatott-ki a' köösső elől. A' holtak és sebesekek' száma, bizonytalan. — Itt, Leipzigban minden szomorúsorongattatásban van; a' vásár mászkál, a' ve-

szedelem a' szomszédban, sok familiak' siralmas pusztulása, Szászország' somorú jövődjöje a' láttér' messze homájjában.

AUSTRIA

Béts, ápr. 22. — Lembergéből jelentik, hogy Rüdiger Generált ápr. 15-dikén megverte Dwernicki Gen., és hogy ezen esetről a' Lengyelek 10 ágyút vettek volna el. Itt világosabban ír mint alább, de különböz az ágyúk' száma. Dwernicki Gen. a' muszka Tisztviselők helyett, kik resignáltak, lengyeleket neveztetett-ki az egész Wolhyniában. Radziwilow határszéli Helységben, fél-óránnyira Brodyhoz, egy lengyel Vámhivatal állítatott-fel, mely a' vámot a' lengyel országlószék' számára szedi-be. Az egész wolhyniai határszélen lehet látni a' fejer sas lengyel-tzimert felállítva. A' felkelés nagyon terjed ebben a' tartományban, és úgy láttzik, hogy az Insurgensek, sem fegyverben, sem hadi-szükségésekben, nem szűkölködnek. Minden tudósítás a' muszka háuserégtől, Berlinen által jön ide.

LENGYELORSZÁG

Az országgyűlés' ülése kinyitásánál, ápr. 8-dikán, ujj kidolgozás szerént tette elejébe Swidzinski Országkövet a' Kamaráknak a' parasztnak adandó földbirtokot illető törvényjavallat' 5-dik Tzikkejjét; és az értekezések ezen a' napon is egyedül ezen Tzikkej felett foljtak. Mindjárt ő-utánna felállott Szaniecki az abban elő-forduló ezen kifejezés ellen: "Haszonbér, mellyet a' parasztnak nemzeti jószágokban, a' szerzendő törvény' következéséül, az ő' birtokokban találató földektől fizessenek. "Mihelyt mi, úgy mond, a' parasztnak, mint feltételten tulajdonosokat, megésmérjük, mitsoda bírt-oknál fogvavethetünk azokra haszonbért? — Helyesebbnek tartom én ezt a' szót: Század bér = proCento, vagy tőke Jövedelme, kamatja, venni-elő, mely tőke-

pénznek mi a' nekik mint tulajdont adott jószágokat nézzük.“ Hosszas beszédének folytatásában, azt javallá Szaniecki, hogy azok a' parasztok, kik a' századért nem pénzel, hanem munkával vagy robottal akarják lefizetni, mindaddig rekesztetnének—ki a' pólgári birt-okból. Ezen utolsó javallatra—nézve, a' Marsal úgy vélekedett, hogy, nem tsak azon parasztok, kik a' századért vagy haszonért le akarják dolgozni; hanem a' többi-is, mind, valamíg saját birtokjokat ki nem fogták fizetni, és nem lettek volna feltételtelen tulajdonosok; a' pólgári birtokban részt nem vehetnének. De, W. Gawronski Országkövet azt állította, hogy az olyan felfüggesztései és elrendelései a' jószágoknak a' parasztnál, kik már igen régen birtokában voltak a' sajátság-birtoknak, nem állhatnak-meg. Mindazáltal, Swidzinski és Tymowski Országkövetek, és a' Népkövet Klimontowicz, elő-segítették a' Szaniecki Népkövet véleményét. Ellenben, felállottak az ellen Kochanowski és Bienkowski Senatorok, és nevezetesen ez utolsó, annak megzafolására, azt erősítvén, hogy a' robot, melyre a' paraszt, pénzfizetés helyett, kéntelen magát lekötelezni, nem alatoníthatja ötet annyira meg, hogy a' miatt, azon szabadságtól, mely szerint a' pólgári birt-okban reszesülhetni, ki-rekesztessen. Utóljára, próbálták azon külömbséget megmutogatni, mely egy szolgálát és a' feljebb említett szabad lekötelezés között vagyon: mely utolsót tsak egy áruportéka' feltsereléséhez hasonlíthatni (hát az elsőt, nem? — ha, nem rab-szolgaság), midőn munkát pénz helyett ad valaki. Sok Tag szólott még ezen tárg-yhoz, de a' szózatolás' következése által végre, azt állapították—meg a' Kamarák, hogy a' szóban forgott Tzikkejt még egyszer útasítsák vissza értebb megvís-gálá-svégett, az országgyűlési Biztossághoz. —

Ápr. 11- és 12-dikén tovább folytatták a' Kamarák munkálkodásokat a' fenn em-lített törvényjavallaton.

* A' portugalli utolsó tudósítások, bizonyossá tesznek azon reménységben, hogy ezen szerentsétlen országban, az ellentá-modás (reactio) nem messze van. A' fran-zia országlószék, úgyláttzik, pártját-fogja némely alattvalóinak, kik ámbár ártat-lanok, D. Miguel' parantsolatjára, valóban barbarus módon büntetettek.

A' burkus Staats-Zeitung a' lengyel-határszélről, ápr. 15-dikén ezt írja: “A' legújabb tudósítások szerint, a' Lengyelek' vesztessége Siedle' erőszakos meg-vétele' próbájánál, igen nagy volt; és a' Prondzynski Gen. osztálja tsaknem egész-szen felkontzoltott. A' hajlandóság-is Lengyelországban, koránt-sem felel ál-taljában úgy meg azon előmeneteknek, melyeket a' hadsereg tett; sőt—inkább szembetűnő megszompojodás uralkodik.

Varsó máj 14-én a' mi' Híradóink' állítása szerint, egy elfogott muszka Kurír-nál találatott levelek között volna Dic-bits Hadmarsalnak egy hivatali tudósítása, melyben ő a' Gárdák' elerköltstelenülés-sekről, valamint más szerkezetekről-is a' seregben, panaszkodik. — Nem rég' a' Varsó és Prága közötti hídon kívül még más kettőt építettek a' Weichselre, a' köz-lés' kedvéért; egyet Gora-nál, másikat Modlinnál. Varsóban magában nagyobb vigyázattal vannak most mint valaha; és a' legfelső fogig készek magokat védelmezni: de azomban hisszük, hogy nem fog a' határszélről, ápr. 13-dikán, ezt írják: “az alatt míg Varsóban, a' Generalissimus' javasására, az országgyűlés a' lengyel királysék' megürülése' kinyilatkoztatá-sának vissza-vételén tanátskozik, és ma-gát hajlandónak mutatja a' muszka Tsá-szárt ismét megesmérni Lengyelország'

Királyának, úgy-láttzik, hogy a' hadsereg egy végszakasztó ütközetet fogna végbe-vinni. Patz Gen., kiról azt mondották hogy Umínski Gen. segedelmére küldöt-tassa, hogy a' gárdát a' Bugtól eltartóztassa, erős sereggel az opatow-i útnak indúlt, hogy Rachow-nál által-menjen a' Weichselen. Innen, a' nagy országúton Lublin-felé akar ő nyomúlni, a' muszka sereget Witt Gen. alatt elnyomni, 's akkor Dwernicki Generállal egyesülve, a' Diebits Hadmarsal' állását megkerülni. Az alatt Skrzynecki, úgy-láttzik, tetetett mozdulást teszen, de a' mellett azon igyekszik, hogy a' ketté választott muszka hadi-erő kellőközepén nyert állást megtarthassa. Ha Patz Gen. a' rábizottat szerentsésen és szembetünés nélkül vinné végbe; úgy a' Diebits Hadmarsal' fekvése veszedelmes lehetne. Fogadásokat tettek Varsóban, hogy Lengyelországból kitakarodik minden ellenséges katonaság ápr. végéig. A' lithói lázzadás, nevekedik; de a' wolhyniai nem igen, nem úgy mint eleinte gondolták.

Apr. 14. — A' Patz Gen. előgárdája 9-dikén ment által a' Weichselen, Rozannál. Ere a' tudósításra, elvonúlt Lublinból a' Witt Gen. serege, és Dwernitzki Generálnak nyitva hagyta az utat, hogy Wolhyniában egy fordulást tegyen, a' hova valósággal be-is ment 13-dikán.

A' varsói Híradóban ápr. 16-dikáról, egy pártos Főnek a' Levelét lehet olvasni, a' Telszewer-i Kerületből, egy varsói Tisztviselőhöz: "Tisztelt Gróf Úr! Egész Samogitia és a' lithói Kerület' egy része végre-hajtották 10 nap alatt a' felkelést sok városban: másszor fogom azt aprájában elő-adni. Minthogy én a' telszeweri Kerület' felkelése organisálával foglalatostokodok és éjjel-nappal dolgoznom kell; alig jut egy pillantat egy olyan kedves és bates tudósításra. A' minden

embert eltötött lelkesedés, leírhatatlan. Vagy miud meghalunk, vagy felszabadulunk a' lántz alól, elevenen. — Mint hogy engem a' többi Kerület a' tudósításra megkért, szívem' örömevel teljesítem azt, mely szenvedéssel teljes életében semmit annyira nem óhajtott, mint ezen pillantatot megérni. — Uraságod' régi esmerősse. Isten védelmezze az igaz dolgot. Telsze, mártz. 21. (ápr. 2). aláírás.

Lembergí Levelek szerént, ápr. 21-dikéről, Dwernicki (a' c k i mindenütt — czi) Gen. össze-ütközött volt egy muszka hadsereggel, Rüdiger muszka Gen. vezérlése alatt Tarcyn-nél, és megszalasztotta 6 ágyú-vesztéssel — ajo te Aejacida Romanos vincere posse. Sok muszka Tisztviselő, Dwernicki' megjelenésére megrettenvén, Brodyba futottak.

Hogy Dwernicki Gen. Wolhyniába beütött, megbizonyosodott ápr. 16-dikán. Ezen a' Lengyelek örültek, a' Muszkák tűntek. A' Dwernicki' ezen gondszerző lépésének, ha ott magát megteszkelheti, a' Muszkákra-nézve veszedelmes következése lehet, ha bár Diebits Hadmarsal előre kapaszkodott-is. — A' muszka táborban nyert tárgyak között, a' lengyel Híradó' szerént, találtatik a' Wlodek Gen. Cancellariája-is. Találtattak abban sok fontos papirosok, mellyekből kitettzik, hogy a' Muszkák nem voltak tudósítás nélkül a' Varsóban esett dolgok-felől. Rosen Generálnak egy Levele, jelenti a' többek közt, Wlodek Generálnak azon naptól-fogva, midőn Chlopiczki a' Dictaturát letette, és Weizenhof a' Fővezérséget el nem fogadta, minden legkissebb dolgot oly' szorossan tudnak, hogy azokat még Varsóban-se tudják úgy.

A' Varsói Híradókból ápr. 19-dikéig, és egy magános levélből, ugyanazon naptól, írja egy Levelező ápr. 28-dikán, a' mint következik: "Kowno-nál megverték

a' muszka gárdát a' lithói Felkelők. — A' több külömbsegek között, úgy beszéllek, hogy az Elisabethgorodi reg. megadta magát Dwernickinek. — A' Dwernicki nyomulása (marche) az ő' mostani állásába, Horodlo-u által esett-meg. Porick-nál (olv. Póritz) verekedett ő, 's győzedelmes volt, 's utánna Uscilow-on által, Krzeminiembe (Krseminjetz) van, Brodynál.

Az egészről kitettzik a' lengyel külömböző seregek' állása, mellyek szinte parallele (párhúzoson) állanak a' Weichsellel és a' Buggal, és a' minek következésül, a' lengyel hadsereg, tsaknem felére azon tartománynak, mely ezen két folyóvíz között fekszik, előre hatolt, úgy-mint: Sokolownál (15 mérföld Warsónak északra), áll Andrychiewich Gen. onnan felfelé, Wengrow-nál és Kalusynnél áll Skrzynecki. Közel Belzitze-hez (Lublinnál) Sierowski Gen. Jendrzejownál (4 mérföldnyire a' San és Weichselegyebe-szakadásához) Patz Gen. — Czerna Dwernicki (Dwernitzki) Krzeminiében, nem messze a' Brody-Gallitziai határhoz. —

Az austriai munkás sereg elindul ma ezen Jaroslói vidékről, Lemberg-felé, hogy onnan — hihető — a' Brody-i határszélfelé vonuljon.

A' lengyel határszélről, ápr. 20. — Lengyelország' sorsa, hihető, ezen pillanatban egy ütközet által, mellyet Diebits Hadmarsal, minekutánna seregeit egybe-búzta és 25 ezer újj segedelemnél többet magához szedett, meg fog ejteni, el fognak dűlni. Varsóban magában, átalljában nagy szorongatásban voltak a' múlt napokban. Szörnyű tsapás az elárulás a' sok spion által, melyre magát a' 'Sidóság' része örömost el szokta adni. — A' lithói felkelés, ekkorig még, tsak a' szekerezések' és katonai segítségek' elvágásában, nem pedig felfegyverkezés és egygyetértés által volt károkra a' Muszákknak. Ha-

nem, veszedelmes lehetne az nekik; ha Diebits, nem hartzolhatná-meg végszakasztó hartzát. Nem lehet tagadni, hogy ez a' háború most a' Lengyeleknél igazán nemzeti érzeményből folj, a' parasz-tokra-nézve szintúgy mint a' nemes-em-berekre-nézve.

Béts, ápr. 21. — A' gallitziai ts. k. Gouverneur Lobkowitz Hg. tegnap' érkezett ide: de egynehány nap-múlva vissza fog indulni. A' burkus kir. Gen. Röders, megérkezett ide Londonból, a' hol ő rendkívülvaló küldetetésben volt. Azt mondják, hogy a' mi' Udvarunkhoz-is van. E-gyenes tudósításunk, uintsen most Lengyelországból. Lemberg-ből jelentik, hogy Dwernicki Gen. beütött Wolhyniába, és egy felkelést akar organisálni. Ápr. 14-dikén Krzeminiembe, a' hol nagy iskola van, érkezett volt ő meg, 's az Ifjúságot felszöllította, hogy magokat adnak a' lengyel sereg' szolgálat alá a' köz haza megszabadítására.

Varsó, ápr. 27. — Diebits Hadmarsal, ismét kezd feljűl fordulni, megtámodólag hadakozni: Skrzynecki Generalliss. pedig, egész seregével vonúl-vissza Varsó-felé, a' nélkül hogy a' megtámodást szándékozna bevárni. A' lengyel-főszállás Milosnában van, Varsóhoz közel. Milosna, Grochow, Wawrow és Dembe-Wielkie szomszédtságaiban akarják magokat a' Lengyelek megfészkelni. Mi lesz a' kimenetel, talán elválík már most. — A' Cholera tsakugyan megszállotta a' lengyel hadsereget-is.

PÓTLÉK — ANGLIÁBÓL

A' Parlamentet elhalasztotta a' Király ÖFge., szeméjjesen ápr. 22-dikén, máj. 10-dikére, és megígérte hogy ezután mindjárt, el-is fogja oszlatni. Az Oppositio dűlfűl a' Ministerium ellen, tudván milylen Követeket fog az ország az újj Parlamentbe küldeni.